

Aspecte ale metodei de predare a profesoarei Florica Musicescu

Lucia TEODORESCU

Florica Musicescu, o mare muziciană și desăvârșită maestră a pedagogiei pianistice a călăuzit pașii spre culmile artei lui Dinu Lipatti și a altor talente de prim rang ale României, contribuind la formarea școlii pianistice românești.

Am început să studiez cu D-ra Florica Musicescu în liceu (cl. a XI-a) datorită unei întâmplări nefericite din viața mea: aveam dureri de mâini foarte mari în timp ce studiam astfel că nu puteam să cânt o piesă de la început până la sfârșit.

Am fost la mulți profesori excepționali din acea vreme dar nu au găsit cauza acestor dureri. Îmi recomandau pauză, dar cu pauza nu se putea progresa.

Prima dată când am cântat în fața dânsei am simțit că sunt în fața unei persoane cu care se poate comunica și care aștepta de la mine să arăt tot ce pot.

După ce am cântat am avut impresia că mă cunoaște de multă vreme și imediat au urmat sfaturi competente în legătură cu viitorul plan de studiu.

Florica Musicescu mi-a spus: "Tehnica ta este foarte bună, dar nu pentru mâna ta!"

Mi-a schimbat poziția mâinii înclinând-o cu un anumit unghi spre degetul 1 și astfel mușchiul care ma durea, nu mai lucra.

Mi-a explicat că durerea provenea din acumularea unor mici încordări pe care nu știam să le observ.

Mi s-au dat exerciții de relaxare a corpului la pian, pentru atacul degetelor, întreaga tehnică bazându-se pe poziția naturală a mâinii și a brațului.

A fost foarte greu deoarece a trebuit să schimb tehnica iar la lecții trebuia să fiu foarte concentrată și rapidă în gândire.

Am avut și momente de descurajare pe care dânsa le-a observat și m-a încurajat foarte mult, spunând: "Se poate!"

Când explica o anumită mișcare, în legătură cu o anumită calitate a sunetului, cerea să o imaginezi în gând (și sunetul și mișcarea) apoi să o cânti, perfect.

Am răspuns foarte bine acestor cerințe și știind că totul se predă gradat m-am străduit să asimilez cât mai repede cunoștințele predate.

II

Acum aș vrea să subliniez câteva aspecte ale metodei de predare a acestei mari profesoare așa cum le-am înțeles eu în anii în care am lucrat sub îndrumarea dânsiei.

Florica Musicescu spunea că profesorul trebuie să aibă un simț asemănător clinicianului, trebuie să poată cântări aptitudinile, calitățile diferite ale acelor pe care trebuie să-i instruiască.

Nu întrebuința un sistem standard pentru toți elevii, știa să observe și să dezvolte particularitățile individuale și personalitatea viitorului artist apoi aplica metodele și repertoriul pe care le gândea a fi nimerite fiecăruia dintre ei.

Tehnica pianistică se baza pe poziția naturală a corpului și a aparatului pianistic, considerând că: "Degetele trebuie să devină slujitorii gândului. Disciplina instrumentală trebuie pusă în serviciul materialului sonor care serverște expresiei muzicale.

Prin explicații clare, ajuta elevul să conștientizeze relaxarea, pentru a o putea controla.

De asemenea era intransigentă în rezolvarea problemelor ritmice și a ornamentelor.

Număratul era hotărât, iar degetele trebuiau să fie conduse de numărat, pauzele trebuiau respectate cu strictețe în așa fel încât să se conștientizeze problemele de ritm și tempo.

Indica tinerilor profesori să nu le spună elevilor “Nu grăbi!”, “Nu rări!” ci să dea de la început soluția: “Numără!”

Când începea studiul unei piese muzicale elevul trebuia să o înțeleagă din punct de vedere al formei muzicale și a armoniei astfel încât piesa trebuia învățată întâi cerebral, apoi studiată.

În felul acesta se formau muzicieni conștienți, capabili să construiască o lucrare muzicală și a căror expresie era profund gândită.

La lecție și în studiul individual pretindea mobilizarea tuturor resurselor psihice și fizice deoarece trebuiau realizate: respectarea textului, căutarea înțelesului muzical și redarea acestuia în același timp cu rezolvarea problemelor tehnice, motorice și obținerea unui sunet de calitate, adecvat stilului muzical, studiat.

În privința repertoriului înțelepciunea pedagogică a profesoarei se poate observa din urmatorul citat:

“Caut să le realizez dorințele în măsura în care îi pot feri să cadă în extrema negativă de a cânta cu ușurință numai romantici sau numai piese din repertoriul clasic. Unui temperament care preferă muzica clasică îi dau un Schumann, Schubert, pentru a nu deveni rigid pentru a nu se plafona.

Includ în repertoriu piese mai ușoare din punct de vedere tehnic pentru a putea fi realizate perfect interpretativ, și mult mai grele, ca mijloc de perfecționare.

Esențialul este să-l înveți pe pianist cum să studieze, nu cum să cânte perfect. De asemenea, nu contează numărul de ore ci calitatea atenției.”

III

Poate o să spuneți ca aceste lucruri sunt cunoscute și că mulți profesori de astăzi le aplică. Atunci, care este secretul succeselor sale?

Specificul metodei de predare a maestrei Florică Musicescu constă nu numai în pregătirea profesională excepțională și vasta cultură ci și în felul în care știa să se facă înțeleasă în transmiterea cunoștințelor folosind un limbaj care stimula gândirea și imaginația elevului, fără să fie nevoie să exemplifice.

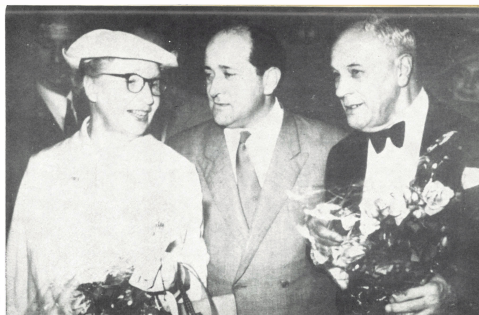
Cu fantezia sa artistică debordantă, era capabilă să transmită elevului imaginea sonoră și expresivă a unei idei muzicale, prin comparații cu alte arte sau cu aspecte ale vieții de zi cu zi, neașteptate, transmitând exact mesajul artistic al compozitorului studiat.

Avea un fel direct și sincer de a spune ce posibilități intelectuale și muzicale avea fiecare elev și care erau perspectivele dezvoltării lor.

De asemenea, nu oricine putea face față la exigențele dănselor, dar elevii care reușeau să se adapteze metodei de predare aveau mult de câștigat.

În 1988, sărbătorită la Conservatorul „Ciprian Porumbescu”; de la stânga la dreapta: Cella Delavrancea, Eugenia Ghiga, Florica Musicescu, Silvia Serbescu, Amarașcu Albușoș, Ioanida Zaharia.

Împreună cu distinsul profesor Ion Dumitrescu, primind felicitări din partea compozitorului Ion Dumitrescu (în mijloc)

La lecții domnea o atmosferă de comuniune și de frumusețe la cel mai înalt nivel.

Dar, pentru a păstra această atmosferă, dorea ca atunci când explica, întâi să-ți imaginezi în gând, apoi să execuți perfect, ceea ce punea în funcțiune toate resursele psihice ale elevului.

La lecția următoare trebuia să vadă că ai realizat ceea ce a predat, pentru a putea merge mai departe deoarece totul era gradat după un plan stabilit de dânsa.

Pentru a stimula voința și dorința de perfecționare repeta fiecărui elev acel citat celebru din Goethe:

“Nu-i de ajuns să vrei, trebuie să și acționezi.

Nu-i de ajuns să știi, trebuie să aplici și în practică.”

IV

Voi încheia cu o caracterizare a omului care a fost Florica Musicescu, printr-un citat apărut într-un interviu acordat Domnului profesor Theodor Bălan: “dacă ai să scrii vreodată despre mine, te rog să spui că am fost un om cumsecade. Am contrariat pe mulți cu asprimile mele, dar nu am dorit decât să fac bine și să fiu cât mai cinstită în toate aprecierile mele și în tot ce fac.”

Cei care au cunoscut-o mai bine îi păstrează o amintire plină de respect, încântare și recunoștință, deoarece cu știința dânsei a luminat multe drumuri în viață.